Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра міжнародних комунікацій та цифрової дипломатії

“**ЗАТВЕРДЖУЮ**”

Завідувач кафедри

_____

“____”_____2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Міжнародні інформаційні системи і технології”

освітній рівень **бакалавр**

галузь знань **29 “Міжнародні відносини”**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність **291 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”**
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація **“Міжнародна інформація”**

освітня програма **“Міжнародна інформація”**

Факультет міжнародних відносин

2022 – 2023 навчальний рік

Поліщук К.В. Міжнародні інформаційні системи і технології. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів факультету міжнародних відносин за спеціальністю **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**. Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2022.

Розробник:
Поліщук К.В., кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних комунікацій та цифрової дипломатії..

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних комунікацій та цифрової дипломатії.
Протокол №1 від 29 серпня 2022 р.

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Поліщук К.В., 2022
© ЛНУ ім. І. Франка, 2022

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td><u>денна форма навчання</u></td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань: 29 Міжнародні відносини</td><td>Рік підготовки:
4-й (бакалавр)</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td>Спеціалізація: міжнародна інформація</td><td>Семестр 8-й</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td rowspan="4">Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</td><td>Лекції 20 год.</td></tr>
<tr><td>Курсова робота - х</td><td>Практичні, семінарські
10 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин -90</td><td>Самостійна робота
60 год.</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні завдання</td></tr>
<tr><td>Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3</td><td>Освітньо-кваліфікаційний рівень:
бакалавр</td><td>Вид контролю: іспит</td></tr>
</table>

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 1:2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є вивчення тенденцій глобального розвитку під впливом високих (інформаційно-комунікаційних) технологій; з'ясування проблем міжнародного співробітництва в галузі інформації; вивчення стратегій і практики міжнародної інформаційної політики; дослідження інформаційної складової глобальної економіки, безпеки, зовнішньої політики та міжнародного права; формування навичок використання зовнішньополітичних комунікативних технологій у міжнародних відносинах.

Завдання курсу спрямовані на ознайомлення студентів з особливостями сучасних міжнародних інформаційних відносин і тенденціями їх розвитку та покликані сприяти розвитку аналітичного та синтетичного мислення завдяки порівняльному аналізу різних підходів до аналізу актуальної світової інформаційної політики та застосуванні теоретичних знань при розгляді закономірностей еволюції сучасних міжнародних інформаційних відносин. В рамках курсу розглядають найважливіші аспекти актуальних світових процесів, структури інформаційно-комунікаційних відносин в основних сферах міжнародного життя. Особлива увага приділяється виявленню загальних та спеціальних тенденцій еволюції міжнародних інформаційних систем і технологій, інтеграційним та відцентровим процесам на міжнародній арені, аналізу закономірностей подій та явищ, які відбуваються у сучасному інформаційному суспільстві.

Засвоєння змісту курсу передбачає **знання** фактологічного матеріалу, основних теоретичних та практичних проблем міжнародних інформаційних відносин, особливостей та закономірностей актуальних інформаційно-комунікаційних систем і технологій; **уміння** аналізувати зміст сучасних наукових поглядів на характер світової інформаційної політики, сучасне міжнародне становище та процеси, що відбуваються в різних країнах та регіонах, закономірності та головні тенденції світового розвитку у сфері міжнародних інформаційних відносин; уміння прогнозувати наслідки зіткнення національних інтересів різних держав в інформаційній сфері, розуміти взаємозв'язки між подіями і явищами, що відбуваються на міжнародній арені, здійснювати порівняльний аналіз міжнародно-політичної інформації та використовувати її у практичній діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК16. Здатність системно мислити та аналізувати складні системи.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

ФК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.
ФК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.
ФК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).
ФК15. Здатність займатися рекламною діяльністюна національному та міжнародному рівні.
ФК17. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні системи і технології у професійній діяльності.

Програмні результати навчання за ОП

ПРН 2. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розумітиособливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національномурівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних таінтернаціоналізованих конфліктів.
ПРН 3. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії міжміжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів усвітовій політиці.
ПРН 4. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політикидержав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення тареалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесуформування та реалізації зовнішньополітичних рішень.
ПРН 5.Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.
ПРН 7. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерелнеобхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події тапроцеси.
ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про станміжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав,регіональних систем, міжнародних комунікацій.
ПРН 9. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку,зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучаснихполітичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів таміждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавативідповідні рекомендації**.**
ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійномурівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних тадослідницьких документів.
ПРН 12. Володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/наіноземні мови, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва,зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проектів.

ПРН 13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точки зору.
ПРН 14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.
ПРН 18. Володіти теоретичними відомостями та практичними навичками діяльності у сфері електронної комерції.
ПРН 19. Організовувати та підтримувати зв'язки з громадськістю та міжнародні комунікації.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Тенденції та закономірності розвитку сучасних міжнародних інформаційних систем.

ТЕМА 1. Вступ до сучасних міжнародних інформаційних систем – 2 год.

Концептуально-теоретичні засади дослідження міжнародних інформаційних систем. Класифікація дефініцій міжнародних інформаційних систем. Характерні особливості сучасних міжнародних інформаційних систем. Сучасний стан розвитку міжнародних інформаційних систем. Основні концепції майбутнього міжнародних інформаційних систем

ТЕМА 2. Тенденції та закономірності розвитку міжнародних інформаційних систем. Цифровий розрив – 2 год.

Виникнення та формування перших міжнародних інформаційних систем. Інтернаціоналізація і транснаціоналізація міжнародних інформаційних систем. Багатошарове врядування міжнародних інформаційних систем. Інституціоналізація міжнародних інформаційних систем. Перспективи встановлення режиму глобального інтернет-урядування. Система глобального контролю над інтернетом. Проблема цифрового розриву у міжнародних інформаційних відносинах. Перспективи подолання цифрового розриву.

ТЕМА 3. Роль соціальних медіа у сучасних міжнародних відносинах. Веб 2.0, Веб 3.0, перспективи створення глобальної семантичної павутини – 2 год.

Вплив соціальних мереж на політичні процеси у міжнародних відносинах. Транснаціоналізація міжнародних інформаційних відносин. Соціальні медіа у політичних кампаніях. Характерні особливості використання соціальних мереж у політичних цілях. «Зникання» класичних ЗМІ на користь нових (блоги, соціальні медіа, бульбашки фільтрів) Проблема «балканізації» Інтернету на тлі пошуку уніфікації та стандартизації глобальної мережі мереж.

ТЕМА 4. Міжнародна кіберзлочинність як виклик сучасній міжнародній інформаційній системі. Кібертероризм – 4 год.

Транснаціоналізація та інформатизація міжнародної злочинної діяльності. Характерні особливості сучасних міжнародних злочинних кібер-угрупувань. Асиметричні переваги міжнародної кібезлочинності відносно національних груп. Кібертероризм: проблема визначення, історичні та сучасні форми. Міжнародно-правові інструменти боротьби з кібертероризмом.

Змістовий модуль 2. Тенденції та закономірності розвитку сучасних міжнародних інформаційно-комунікаційних технологій

ТЕМА 5. Розвиток глобальної інформаційної інфраструктури. Індустрія інформатики – 2 год.

Поняття глобальної інформаційної інфраструктури. Актори та інтереси у світовому інформаційному суспільстві. Ключові тенденції розвитку сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Стратифікація держав за рівнем доступу до сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

ТЕМА 6. ІСіТ міжнародних організацій. Інформаційна інфраструктура та діяльність ООН. 2 год.

Специфіка інформаційної діяльності регіональних міжнародних організацій. Особливості роботи з громадськістю у міжнародних організаціях. Міжнародні ПР- агентства. Міжнародна інформаційна політика ЮНЕСКО. Аналітичні дослідження ЮНЕСКО XX-XXI ст. Залучення міжнародних організацій до вирішення глобальних інформаційних проблем. Роль НУМО у вирішенні глобальних проблем.

ТЕМА 7. Галузева диференціація міжнародних інформаційних систем і технологій:. – 2 год.

Міжнародні інформаційні системи і технології у сфері транспорту (зокр. ІКАО, ММО), боротьби із злочинністю, міграція (Інтерпол, ММО (пірати), Шенгенська система), міжн. туризму (система бронювань), охорони здоров'я (ВООЗ), атомної енергетики (МАГАТЕ) тощо МІСіТ у військовій та воєнній сферах. Особливості ІСіТ військових організацій. Інформаційна система НАТО. Концепція та інструментарій мережево-центричної війни. Радіоелектронна боротьба.

ТЕМА 8. Комунікаційні інформаційні системи і технології. Теле- та радіомовні інформаційні системи і технології. Міжнародний телекомунікаційний союз. Організація ICANN – 2 год.

Електронна пошта. Веб-конференції та інші модифікації. Служби миттєвих повідомлень Інтеграція різних компонентів інформаційної діяльності у «інтегральне цифрове робоче місце». Міжнародні науково-аналітичні системи. Експертні системи. Лінгвістичні, навчальні системи. Пошукові та перекладацькі системи і технології. Електронні джерела. Теле- та радіомовні інформаційні системи. Супутникові системи. Зарубіжні телерадіомовники. ITU

- Міжнародний телекомунікаційний союз. ICANN та інші регулятори міжнародного інформаційного простору.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					х						
		л	п	лаб	інд	ср							
1	2	3	4	5	6	7							
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Тенденції та закономірності розвитку сучасних міжнародних інформаційних систем													
Тема 1. **Вступ до сучасних міжнародних інформаційних систем**	4	3	1			6							
Тема 2. **Тенденції та закономірності розвитку міжнародних інформаційних систем. Цифровий розрив**	4	3	1			8							
Тема 3. **Роль соціальних медіа у сучасних міжнародних відносинах. Веб 2.0, Веб 3.0, перспективи створення глобальної семантичної павутини**	4	2	1			8							
Тема 4. **Міжнародна кіберзлочинність як виклик сучасній міжнародній інформаційній системі. Кібертероризм**	3	2	2			8							
Разом – зм. модуль1	15	10	5			30							
Змістовий модуль 2. Тенденції та закономірності розвитку сучасних міжнародних інформаційно-комунікаційних технологій													
Тема 5. **Розвиток**													

глобальної інформаційної інфраструктури. Індустрія інформатики	3	2	1			8						
Тема 6 **ІСіТ міжнародних організацій. Інформаційна інфраструктура та діяльність ООН**	3	2	1			8						
Тема 7 **Галузева диференціація міжнародних інформаційних систем і технологій**	6	4	2			6						
Тема 8 **Комунікаційні інформаційні системи і технології. Теле- та радіомовні інформаційні системи і технології. Міжнародний телекомунікаційний союз. Організація ICANN**	3	2	1			8						
Разом – зм. модуль 2	15	10	5			30						
Модуль 2												
Усього годин	90	20	10			90						

5. Плани семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Еволюція та сучасний стан міжнародних інформаційних систем і технологій	1
2	Конфліктогенність сучасних міжнародних інформаційних відносин	1
3	Проблема цифрової нерівності	1
4	Кіберщлочинність і кібертероризм	1
5	Технологічний вимір розвитку міжнародних інформаційних відносин	1
6	Розвиток глобальної інформаційної та комунікаційної інфраструктури	1
7	Соціальні медіа та їхній вплив на розвиток міжнародних	1

	відносин	
8	Глобальна архітектура інтернет-урядування	1
9	Індивідуальні завдання з галузевих МІСіТ	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтернет речей	7
2	Новий міжнародний інформаційний порядок.	7
3	Глобалізація та міжнародні інформаційні процеси	7
4	Проблема семантичної павутини	7
5	Особливості культурних інформайційних процесів	7
6	Проблема боротьби з кіберзлочинністю	7
7	Глобальні проблеми інформаційного суспільства	7
8	Денаціоналізація сучасних міжнародних інформаційних відносин	7
9	Веб-журналістика та міжнародні інформаційні агенства	4
	Разом	60

7. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота.

На лекційних заняттях використовуються: словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог); наочні та практичні методи (ілюстрація, демонстрація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо.

На семінарських заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, репродуктивний, інтерактивний методи тощо.

У межах самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи.

8. Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
E	Студент виявляє знання і розуміння основних положень теоретичного матеріалу. Дає правильні, але недостатньо осмислені відповіді. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок
D	Студент вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати встановлювати найсуттєвіші зв’язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом дає відповіді логічно, допускаючи при цьому неточності.

C	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує основні положення із самостійною і правильною аргументацією.
B	Студент має повні, глибокі знання, здатний застосовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вміє аргументовано використовувати отримані знання в різних ситуаціях, самостійно знаходити інформацію, ставити і роз-в'язувати проблеми
A	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Розподіл балів, які отримують студенти (для екзамену)

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				50	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8		
5	5	5	10	5	5	5	10		

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	***Оцінка в балах***	***За національною шкалою***	
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	***Залік***

A	90 – 100	5	***Відмінно***	***Зараховано***
B	81-89	4	***Дуже добре***	
C	71-80		***Добре***	
D	61-70	3	***Задовільно***	
E	51-60		***Достатньо***	

Протягом семестру проводиться не менше двох модулів або колоквіумів чи контрольних робіт або інших видів контролю. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

10. Рекомендована література

1. Коломієць В. Міжнародні інформаційні системи. Підручник. – Київ: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2001. – 458с.
2. Коломієць В. Міжнародні інформаційні технології. Навчальний посібник. – Київ: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2003. – 216с.
3. Почепцов Г.Г., Чукут С.А. Інформаційна політика. – К.: Знання, 2006. – 663с.
   2-ге вид., стер. — К. : Знання, 2008. — 663 с.
4. Батюк А., Двуліт З., Обельовська К., Огородник І., Фабрі Л. (2004) Інформаційні системи в менеджменті. – Львів: Національний університет „Львівська політехніка” (Інформаційно-видавничий центр „Інтелект” + ”Інституту післядипломної освіти), „Інтелект-Захід”, 2004.- 520с.
5. Технологія зовнішньоекономічних операцій і міжнародні інформаційні системи: [навч. посіб. для студ. Ін-ту економіки і менедж. напряму 6.0502 "Менеджмент"] / А. О. Босак, О. Ю. Григор'єв, Р. Д. Бала ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Львівська політехніка, 2009. - 178 с
6. Почепцов Г.Г., Від Facebook-у і гламуру до WikiLeaks: медіакомунікації. — К.: Спадщина-інтеграл, 2012. — 464 с.
7. Почепцов Г.Г., Контроль над розумом". — К.: КМА, 2012. — 350 с.
8. Макаренко Е.А. Європейська інформаційна політика. Навчальний посібник. Київ - ІМВ 1999.
9. Макаренко Е.А. Міжнародна політика МО у галузі комунікації. Вісник Київського університету,№ 10, Київ, 1998
10. Макаренко Е.А. Міжнародне співробітництво у сфері комунікації. ЮНЕСКО і розвиток глобальної комунікації. Вид. Київський університет 1995.

11. Флюр О.М. Інтеграція України у світовий інформаційний простір. К.: 1МВ, 2004.
12. Флюр О.М. Формування глобального інформаційного суспільства. Шлях України: Монографія. – К: ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, 2004. – 140 с.
13. Коломиец В.Ф. Основы международных информационных технологий. Из-во Министерства Обороны Украины, Киев, 1996.
14. Коломієць В.Ф., Дерев'янко А.Г. та ін. Міжнародні інформаційні системи та технології в Європі. МФ "Відродження, Київ, 1999
15. Соколенко С. Информационные технологии: Украина и мир. Финансовая Украина. 05.03.1996
16. Клименко С.В., Уразметов В. Internet. Среда обитания информационного общества. Протвино, ИВФЭ, 1994
17. Джоунс Р. Теория передачи данных. Москва, Наука и Техника. 1993
18. Іванов В.Ф., Мелещенко О.К. Сучасні моніторні технології і засоби масової комунікації: аспекти застосування. Киев, 1996
19. *Закон України про інформацію , 2657-12 ,02/10/1992.*
20. *Закон України про науково-технічну інформацію, 3322-12, 25/06/1993.*
21. *Закон України про інформаційні агентства , 74/95-ВР ,28/02/1995.*
22. *Закон України про Концепцію Національної програми інформатизації, 75/98-ВР ,04/02/1998.*
23. *Закон України про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні, 2782-12, 16/11/1992.*
24. *Закон України про захист інформації в автоматизованих системах , 80/94-ВР ,05/07/1994.*
25. *Закон України про Національну програму інформатизації , 74/98-ВР,04/02/1998.*
26. *Закон України про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 1998-2000 роки, 76/98-ВР, 04/02/1998.*
27. Коломиец В.Ф. О выборе архитектуры интеллектуальных экспертных систем моделирования социальных процессов. Сб. АОН, Москва, 1988.
28. Коломиец В.Ф. Об одном критерии эффективности специализированной мультипрограммной системы экспресс-обработки информации,
29. Коломиец В.Ф. Оценка эффективности организации вычислительного процесса. Вопросы кораблестроения, Л.: Из-во "Румб", 1986.
30. Коломиец В.Ф., Пустоваров В.И и др. Система автоматизированного анализа и оформления технической документации и ее использование в подготовке специалистов. Київ, тезисы докладов, 1997.
31. Коломієць В.Ф. Тенденції еволюції розвитку світового інформаційного ресурсу. Вісник Київського університету, Міжнародні відносини № 12, 1999.
32. Коломієць В.Ф., Скорина Т.М. Міжнародне співтовариство в умовах нового інформаційного суспільства. Вісник Київського університету, Міжнародні відносини № 13, 1999.
33. Коломієць В.Ф., Гондюл Д.В. Використання новітніх інформаційних технологій для дистанційних автоматизованих навчальних систем.

Донецьк, матеріали Міжнародної наукової конференції “Концептуальні проблеми модернізації вищої освіти”, 1998.

Допоміжна

1. Аналітика. Експертиза. Прогнозування: Монографія / Макаренко Є.А., Чарських І.Ю. та ін. К.: Наша культура і наука, 2003. – 614с.
2. Бондаренко В., Литвиненко О. Інформаційний вплив та інформаційні операції // Стратег. панорама.— 1999.— № 4.— С. 136–137.
3. Вартанова Є.Л. Финская модель на рубеже столетий. Информационное общество и СМИ в Финляндии в европейской перспективе. М.: МГУ, 1999. – 288 с.
4. Гриценко О.М. Суспільство, держава, інформація. – К.: нац. ун-т імені Т. Шевченка, 2001. – 165 с.
5. Еойн Янг і Ліза Куінн. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Пер. з англ. С.Соколик. Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.:“К.І.С.”, 2003. – 120 с.
6. Європейські комунікації: Монографія. – К.: Центр вільної преси, 2007. – 536 с.
7. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини.- К.: Освіта, 1999.- 351 с.
8. Інтеграція і різноманітність: нові тенденції політики України у сфері ЗМІ та нових комунікаційних послуг. К., 2005. – 120 с.
9. Кудрявцева С.П., Колос В.В. Міжнародна інформація. Навчальний по¬сібник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. - 400с
10. Макаренко Є. А. Інформаційне суспільство об’єднаної Європи: практика міжнародного співробітництва //Актуальні проблеми міжнародних відносин, випуск 50, частина І. – 2004. – С. 178-183
11. Макаренко Є.А Проблеми правової охорони даних та свобода інформації в документах Ради Європи // Вісник Київського університету. Міжнародні відносини. – К., 1999. – № 13. – С. 56-78.
12. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика. К.: Наша культура і наука, 2003. 368с.
13. Макаренко Є.А. Міжнародні інформаційні відносини. - К.: Наша культура і наука, 2002. – 452 с.
14. Масс-медиа, сектор безопасности и власть. К.: 2005, 280с.
15. Медиа. Введение: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 550 с.
16. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози. – К.: Центр вільної преси, 2006. – 916 с.
17. Панарин И.Н. Информационные войны. – М.: ОАО Издательский дом Городец, 2004. – 528 с.
18. Сапунов В.И. Зарубежные информационные агентства. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2006. – 384 с.
19. Сусська О,О. Інформаційний імунітет: Проблеми психологічного захисту в інформаційному просторі. Монографія. – К.: 2008. – 107 с.

20. Ткачева Н.В. Информационные стратегии стран Восточной Азии в условиях рыночных реформ. – М.: РИП-холдинг, 2003. – 152 с.
21. Федоров А.В. Медиаобразование: История, теория и методика. – Ростов-на-Дону: Изд-во ЦВВР, 2001. - 708 с.
22. Філіпченко Д.О. Формування інституційної бази інформаційної політики ЄС: Монографія. – К.: ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, 2003. – 110 с.
23. Флюр О.М. Інтеграція України у світовий інформаційний простір. К.: 1МВ, 2004.-200 с.
24. Вартанова Е.Л. Медиаэкономика зарубежных стран. Учебное пособие. – М.: Аспект Пресс, 2003. – Режим доступу: http://evartist.narod.ru/text11/42.htm
25. Диксон П. Фабрики мысли. – Режим доступу: http://stra.teg.ru/library/institutes/Dikson-Thinktanks/1
34. Кузнецова С, Саламатов В. Інформаційна модель ситуації соціального напруження, Вісник УАДУ, № 2, 1997.
35. Чернов А. А. Становление глобального информационного общества: проблемы и перспективы. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2003. – 232 с.
36. Європейські комунікації: Монографія. – К.: Центр вільної преси, 2007. – 536 с.
37. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини.- К.: Освіта, 1999.- 351 с.
38. Інтеграція і різноманітність: нові тенденції політики України у сфері ЗМІ та нових комунікаційних послуг. К., 2005. – 120 с.
39. Кудрявцева С.П., Колос В.В. Міжнародна інформація. Навчальний по¬сібник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. - 400с
40. Макаренко Є. А. Інформаційне суспільство об'єднаної Європи: практика міжнародного співробітництва //Актуальні проблеми міжнародних відносин, випуск 50, частина І. – 2004. – С. 178-183
41. Макаренко Є.А Проблеми правової охорони даних та свобода інформації в документах Ради Європи // Вісник Київського університету. Міжнародні відносини. – К., 1999. – № 13. – С. 56-78.
42. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика. К.: Наша культура і наука, 2003. 368с.
43. Макаренко Є.А. Міжнародні інформаційні відносини. - К.: Наша культура і наука, 2002. – 452 с.
44. Масс-медиа, сектор безопасности и власть. К.: 2005, 280с.
45. Медиа. Введение: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 550 с.
46. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози. – К.: Центр вільної преси, 2006. – 916 с.
47. Панарин И.Н. Информационные войны. – М.: ОАО Издательский дом Городец, 2004. – 528 с.
48. Почепцов Г.Г., Чукут С.А. Інформаційна політика. – К.: Знання, 2006. – 663с.

49. Сапунов В.И. Зарубежные информационные агентства. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2006. – 384 с.
50. Сусська О,О. Інформаційний імунітет: Проблеми психологічного захисту в інформаційному просторі. Монографія. – К.: 2008. – 107 с.
51. Ткачева Н.В. Информационные стратегии стран Восточной Азии в условиях рыночных реформ. – М.: РИП-холдинг, 2003. – 152 с.
52. Федоров А.В. Медиаобразование в зарубежных странах. – Таганрог: Изд-во Кучма, 2003. - 238 с
53. Глинський Я.М., Рижська В.А. Інтернет: Мережі, HTML і телекомуніка-ції: Навч. посіб. Самоучит – 4-те доповн. Вид. – Львів: «СПД Глинський», 2007 – 224 с.
54. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2001. - 400 с
55. Гужва В.М., Постєвой А.Г. Інформаційні системи в міжнародному бізнесі: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2002. - 458 с.
56. Информационные системы в экономике / Под ред. В.В.Дика. - М.: Финансы и статистика, 1996. -272 с.
57. Інформаційні системи і технології в економіці: Посібник / За ред. Пономаренка В.С. - К.: Видавничий центр “Академія”, 2002.- 544с.
58. Рижков М.М., Добржанська О.Л., Литвиненко Н.П., Панченко Ж.О. Інформаційні ресурси державної ідентичності. Навчальний посібник. – К., 2012. – 399 с.
59. Запорожець О.Ю. Кризові комунікації у міжнародних відносинах. Навчальний посібник. - К.: IMB, 2009. – 75 с.
60. Європейські комунікації. Підручник /Макаренко Є.А., Ожеван М.А., Тихомирова Є.Б., Рижков М.М. та ін. – К., 2010.
61. Рижков М.М., Бєлоусова Н.Б.
62. Інформаційне забезпечення прогнозно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах: Підручник. - К.: Центр вільної преси, 2009. – 204 с.
63. Запорожець О.Ю.
64. Кризовий комунікативний менеджмент у міжнародних відносинах: Монографія. - К.: IMB, 2006. - 102 с.
65. Кучмій О.П. Міжкультурне співробітництво у системі міжнародних відносин: Монографія. – К.: IMB, 2006. – 154 с.
66. E. van Daalen, L.Dresen, M.Janssen (2002) The roles of computer models in the environmental policy life cycle // Environmental Science & Policy, N238, 2002. - P.1–11.
67. International Journal of Information Systems for Crisis Response and Management (IJISCRAM)http://www.igi-global.com/
68. Garton, C., Wegryn, K. (2006): Managing Without Walls: Maximize Success with Virtual, Global, and Cross - Cultural Teams, MC Press, US, 2006
69. Sangwan, R., Bass, M., Mullick, N., Paulish, D.J., Kazmeier, J. (2006): Global Software Development Handbook, Auerback Publications, 2006.
70. Prikladnicki, R., Audy, J. L. N., Damian, D., Oliveira, T. C., “Distributed Software Development: Practices and challenges indifferent business strategies

of offshoring and onshoring," Int'l Conf on Global Software Engineering, 262-274, Germany, 2007
71. Marcus, A., & Gould, E. W. (2000). Crosscurrents: Cultural dimensions and global web user-interface design. Interactions, 7(4), 32–46.
72. Leidner D, Kayworth T (2006) A Review of Culture in Information Systems Research: Toward a Theory of Infor-mation Technology Culture Conflict. MISQ, 30(2), S 357-399.
73. Pawlowski, J.M.: Globale Informationssysteme (Global Information Systems). In: Kurbel, K., Becker, J., Gronau, N., Sinz, E., Suhl, L. (Eds.): Online Lexikon Wirtschaftsinformatik Online Encyclopedia Business Information Systems, Oldenbourg, 2008.
74. 8th U.N. Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://www.asc41.com/UN_Congress/8th%20UN%20Congress%20on%20the%20Prevention%20of%20Crime/8th_congress.htm
75. Action Plan to Combat High-Tech Crime, Item #3, Meeting of the Justice and Interior Ministers of The Eight December 9-10, 1997 [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://www.lawtechjournal.com/articles/2002/03_020625_goodmanbrenner.php
76. Contribution to Combating Information Technology Crime [Електронний ресурс]. – Доступний з: https://www.interpol.int/Public/TechnologyCrime/default.asp
77. Convention on Cybercrime [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/html/185.htm
78. Council of Europe, Recommendation No. 4 (89) 9 of the Committee of Ministers to Member States on Computer-Related Crime [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://www.oas.org/juridico/english/cyber_links_coe.htm
79. Crime Prevention and Criminal Justice Report of the 3d Comm. [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://www.unodc.org/unodc/en/justice-and-prison-reform/index.html
80. IFCC 2002 Internet Fraud Report [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://www.ic3.gov/media/annualreport/2002_IFCCReport.pdf
81. Symantec Internet Security Threat Report [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://www.symantec.com/business/threatreport/
United Nations Manual on the Prevention and Control of Computer-Related Crime [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://www.uncjin.org/8th.pdf